

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “การป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ กรณีศึกษาแรงงานภาคประมงทะเล” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการจ้าง สภาพการทำงาน ความเป็นอยู่ สวัสดิการ และปัญหาจากการประกอบอาชีพของแรงงานภาคประมงทะเล และศึกษาการคุ้มครองแรงงานภาคประมงทะเล กฎหมายและมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ มาตรการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของประเทศไทย เพื่อสังเคราะห์แนวทางการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์รูปแบบการบังคับใช้แรงงานภาคประมง และข้อเสนอแนะ เพื่อพิจารณาให้ความคุ้มครองทางสังคมและกฎหมายแก่แรงงานประมงทะเลไทย การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documents Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลและประมวลผลข้อมูลจากหนังสือ ตำรา วารสาร บทความ รายงาน งานวิจัย วิทยานิพนธ์ กฎหมาย กรณีศึกษา และการจัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อระดมความคิดเห็นจากผู้บริหารและนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง และแหล่งข้อมูลกว่า 58 แหล่ง ที่มีการศึกษาเกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงาน และการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ แล้วเสนอผลเชิงวิเคราะห์โดยข้อมูลที่ได้มานำมาแยกประเภทตามเนื้อหาการศึกษา ทำการวิเคราะห์ให้เห็นภาพในแต่ละเนื้อหาซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การจ้าง สภาพการทำงาน สิทธิประโยชน์และสวัสดิการ ความเป็นอยู่บนเรือของแรงงานประมงทะเลประเทศไทย

จากการศึกษาบริบทของการจ้างงาน สภาพการทำงาน สวัสดิการ และความเป็นอยู่บนเรือของลูกจ้างในเรือในปัจจุบันผลการศึกษาพบว่า

1. การจ้างงานในแรงงานประมงทะเลมีความเสี่ยงต่อการถูกเอารัดเปรียบจากนายจ้างสูง อันเนื่องมาจากภาครัฐยังไม่มีมาตรการ กลไก ในการให้การคุ้มครองในอาชีพภาคประมงได้อย่างทั่วถึง การจ้างงานเป็นไปตามธรรมเนียมการปฏิบัติในการจ้างแบบตกลงกันเอง ระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง เกี่ยวกับค่าจ้าง ค่าเปอร์เซ็นต์จากการขายปลา ลูกจ้างไม่มีอำนาจการ

ต่อรองค่าจ้าง ในกิจการหนึ่ง ๆ จะมีการจัดทำสัญญาการจ้างเพียงบางส่วน อีกส่วนหนึ่งจะเป็นการตกลงจ้างงานจะตกลงกันด้วยวาจา

2. จากการสังเคราะห์สภาพการทำงานพบว่างานประมงทะเลมีลักษณะการทำงานที่ยาก ลำบาก มีความเสี่ยงภัยหลายประเภท เช่น มีโอกาสประสบอันตรายและเสี่ยงภัยจากการใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ในการทำประมง เช่น ลวดสลิงกว้านมือ เท้าขาดหรือบาดเจ็บ เสากะโดงหักทับบาดเจ็บหรือเสียชีวิต การเจ็บไข้จากการตรากตรำงานในทะเล อันตรายจากสิ่งคมในเรือที่ขาดคุณธรรม ภัยจากโจรสลัด ภัยทางธรรมชาติ ภัยจากการรुकู้ล่า่นน้ำและไปจับปลาในเขตหวงห้าม ซึ่งทำให้ลูกเรือถูกยิงได้รับบาดเจ็บหรือถึงแก่ความตาย หรือถูกจับกุมจำคุกในต่างประเทศโดยไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือดูแลที่ดีจากเจ้าของเรือ

3. ลักษณะการทำงานในเรือ ลักษณะการทำงานไม่มีกฎเกณฑ์แน่นอนต้องทำตามคำสั่งของไต้ก๋งเพียงผู้เดียว ไม่มีการกำหนดช่วงเวลาการทำงาน หรือช่วงเวลาการพักผ่อน การทำงานเป็นการทำแบบทำไปพักไปขึ้นอยู่กับทะเลอยู่กับการเจอฝูงปลา จะต้องหาปลาให้ได้จำนวนมากตามไต้ก๋งต้องการจึงจะกลับเข้าฝั่ง

4. สิทธิประโยชน์ไม่มีการจ่ายค่าทำงานล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด หรือบางกิจการอาจจะจ่ายโบนัสพิเศษแทนการจ่ายเงินค่าเปอร์เซ็นต์ขายปลา

5. การสวัสดิการของแรงงานภาคประมงพบว่านายจ้างได้จัดอาหาร น้ำดื่มให้บนเรือ โดยไม่ได้มีการจัดมาตรฐานเรื่องให้ลูกจ้างได้รับอาหารที่สะอาดถูกหลักโภชนาการและครบถ้วน 5 หมู่ ส่วนใหญ่แรงงานจะได้รับประทานอาหารพวกเนื้อสัตว์ เนื้อหมู ปลา ไข่ ไม่มีผักและผลไม้ มียาสามัญประจำเรือ เพื่อรักษาอาการเจ็บป่วยเล็ก ๆ น้อย ๆ ซึ่งแรงงานจะต้องดูแลตนเองเพียงเพื่อให้มีอาการทุเลาเมื่อเจ็บไข้ได้ป่วย หากมีการเจ็บไข้ได้ป่วยอย่างร้ายแรงลูกจ้างไม่มีโอกาสที่จะได้รับการรักษาอย่างทันท่วงที ในเรือมีสภาพแวดล้อมที่คับแคบไม่มีมาตรฐานการดำเนินชีวิตบนเรือ ไม่ได้การจัดหรือดัดแปลงเรือเพื่อให้สะดวกต่อการอยู่อาศัยของลูกจ้างที่มีจำนวนมาก เรือบางลำอาจจะมีการจัดสถานที่ให้นอนบริเวณหัวเรือซึ่งห้องมีขนาดเล็กไม่เพียงพอต่อลูกจ้าง หรือมีเฉพาะห้องนอนสำหรับไต้ก๋ง ไม่มีห้องสุขา การปัสสาวะหรือถ่ายจะต้องไปเกาะท้ายเรือ ซึ่งเสี่ยงการตกเรือสูญหาย ไม่มีห้องพยาบาล สถานที่พักระหว่างการทำงาน

2. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองแรงงานภาคประมงทะเล

การนำเสนอกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงานภาคประมงทะเลของต่างประเทศที่เป็นมาตรการพื้นฐานสำคัญโดยตรงในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ จากการศึกษา

กฎหมายเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองแรงงานประมงทะเลในต่างประเทศคือ ซิลี อังกฤษ และ เนเธอร์แลนด์ ทำให้ทราบว่ากฎหมายคุ้มครองแรงงานของทั้ง 3 ประเทศนั้นได้การคุ้มครองแรงงานประมงทะเลเกี่ยวกับสิทธิขั้นพื้นฐานของแรงงานอย่างครอบคลุม กรณีประเทศซิลีได้มีกฎหมายคุ้มครองแรงงานภาคประมงโดยเฉพาะ มีบทบัญญัติที่ให้การคุ้มครองสิทธิแรงงานเกี่ยวกับการจ้างงานกำหนดให้มีการจัดทำสัญญาจ้างระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง โดยให้มีการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของแรงงาน เช่น การกำหนดชั่วโมงการทำงาน ชั่วโมงการทำงานล่วงเวลา เวลาพัก ระหว่างการทำงาน จัดให้มีวันหยุดประจำสัปดาห์ วันหยุดประจำปี และวันลาป่วยในระหว่างการทำงาน ส่วนสภาพการทำงานและสภาพความเป็นอยู่ในเรือเน้นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพชีวิตที่ดีของแรงงาน โดยการจัดให้มีบริเวณที่พักมีที่นอนหมอนเตียง ห้องสุขา ที่เก็บเครื่องมือและปัจจัยปฐมพยาบาล บริเวณเตรียมอาหาร ด้านสวัสดิการมีการจัดเตรียมอาหาร ยารักษาโรคและสุขภัณฑ์ที่จำเป็นต่อสุขภาพ เช่น ที่อาบน้ำ อ่างล้างมือ สบู่ จัดหาเสื้อผ้าและอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล ในประเทศอังกฤษมีการกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงานสิทธิแรงงานขั้นพื้นฐานภาคประมงครอบคลุมเช่นเดียวกัน โดยเน้นเกี่ยวกับการจ่ายค่าตอบแทนให้กับลูกจ้างตามปริมาณงานและระยะเวลา แยกอัตราค่าจ้างออกจากค่าจ้างที่จะต้องจ่ายในวันหยุด และให้นายจ้างรับประกันว่าจะจ่ายเงินค่าจ้างส่วนที่ต้องจ่ายเพิ่มภายในกำหนดเวลา อัตราค่าจ้างในแรงงานภาคประมงถือว่าสูงกว่าค่าจ้างในแรงงานภาคอื่น ๆ เพราะรัฐบาลอังกฤษเห็นว่าเป็นงานที่หนัก มีความเสี่ยงและห่างไกลบ้าน การจ้างมีพระราชบัญญัติว่าด้วยค่าจ้างแรงงานภาคเกษตรโดยเฉพาะเพื่อพิจารณาอัตราค่าจ้างและการดำเนินการจ่ายค่าจ้างเป็นการเฉพาะ มีการกำหนดวันหยุดพักผ่อน ค่าตอบแทนในวันหยุด นอกจากนี้ยังให้การคุ้มครองเกี่ยวกับเรื่องสิทธิประโยชน์เกี่ยวกับการจัดให้มีช่วงเวลาการทำงาน เวลาพัก วันหยุดพักผ่อน ให้บันทึกการทำงานของลูกจ้างทุกวัน ด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัยการตรวจสุขภาพลูกจ้างไม่เสียค่าใช้จ่าย กำหนดให้นายจ้างต้องสร้างระบบความปลอดภัยด้านสุขภาพของลูกจ้างทุกด้านพร้อมประเมินความเหมาะสมและสร้างมาตรการในการป้องกันเกี่ยวกับเครื่องมือเครื่องจักร อุปกรณ์ให้มีตามมาตรฐานความปลอดภัยของกฎหมายในประเทศเนเธอร์แลนด์ เน้นเรื่องความเข้มงวดการเอาผิดกับนายจ้างที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายโดยได้กำหนดความผิดเกี่ยวกับการละเมิด และละเลยไม่ปฏิบัติตามกฎหมายไว้อย่างครอบคลุมชัดเจน ซึ่งทำให้ผู้ประกอบการระมัดระวังในการปฏิบัติต่อลูกจ้างเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ยังเน้นให้มีการจัดสภาพที่ทำงานในเรือให้มีความสภาพการทำงานที่ปลอดภัยโดยกำหนดจัดตั้งคณะทำงานซึ่งเลือกโดยลูกจ้าง มีหน้าที่ดูแลให้ลูกจ้างได้รับความเป็นธรรม ให้มีการประเมินตรวจสอบสถานประกอบการในกิจการที่มีลูกจ้าง 35 คน ขึ้นไป

ส่วนการคุ้มครองแรงงานภาคประมงทะเลของประเทศไทย จากการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทำให้ทราบว่ากฎหมายคุ้มครองแรงงานฉบับหลักของประเทศไทยได้มีการคุ้มครองแรงงานภาคประมงเพียงบ้างเรื่องเท่านั้น แม้จะมีการจัดทำกฎกระทรวงเพื่อการคุ้มครองแรงงานภาคประมงโดยเฉพาะแต่ยังมีข้อยกเว้นการให้ความคุ้มครองที่สำคัญไว้หลายประการ ในกฎกระทรวงฉบับที่ 10 คุ้มครองแรงงานในงานประมงทะเลมีขอบเขตและข้อจำกัดโดยไม่ได้ให้การคุ้มครองกับลูกจ้างในงานประมงทะเลน้อยกว่า 20 คน และเรือประมงที่ไปดำเนินการประจำอยู่นอกราชอาณาจักรติดต่อกันแต่ 1 ปี ซึ่งไม่สอดคล้องกับลักษณะการประกอบกิจการประมงทะเลในประเทศไทยในปัจจุบันที่พบว่ากิจการประมงในน่านน้ำจะทำการประมงในบริเวณทะเลอ่าวไทยเป็นการประมงที่ใช้เรือขนาดกลางจะมีลูกจ้าง 15-20 คน และในกิจการประมงนอกน่านน้ำจะออกทำการประมงนอกน่านน้ำ ตั้งแต่ 1- 5 ปี ซึ่งจะเดินทางไปไกลถึงออสเตรเลีย ปาปัวนิวกินี เกาะสุมาตรา อินโดนีเซีย ศรีลังกา พม่า เยเมน เป็นต้น (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์แห่งชาติ, 2552) นั่นคือแรงงานภาคประมงไทยเกือบทั้งหมดไม่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายไทยแต่อย่างใด และแรงงานในภาคประมงด้วยตนเองไม่ได้รับสิทธิการคุ้มครองอย่างเท่าเทียมกัน นอกจากนี้การอนุญาตให้เด็กอายุ 16 ปี ทำงานอาชีพภาคประมงได้นั้นไม่สอดคล้องกับข้อกำหนดการจ้างแรงงานเด็ก มาตรา 49 ที่ไม่อนุญาตให้เด็กมีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี ทำงานที่ยากลำบากและเสี่ยงอันตราย ที่ผ่านมามีการเรียกร้องให้แก้ไขปรับปรุง กฎหมายคุ้มครองแรงงานมาตราดังกล่าวจ้างหน่วยงานหลายฝ่าย แต่ก็ยังไม่มีการแก้ไข นั่นเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่ารัฐละเลยต่อแรงงานกลุ่มนี้ที่เป็นกลไกความสำคัญในการผลักดันเศรษฐกิจไทยให้เจริญก้าวหน้าไม่น้อยกว่าแรงงานในกิจการประเภทอื่น

การให้การคุ้มครองทางกฎหมายก่อให้เกิดความแตกต่างด้านการได้รับสิทธิประโยชน์ สวัสดิการ และการสงเคราะห์จากภาครัฐ เป็นผลให้อาชีพแรงงานภาคประมงทะเลมีคุณภาพชีวิตที่ต่ำ แรงงานจึงไม่ประสงค์จะเข้ามาประกอบอาชีพนี้ ซึ่งส่งผลกระทบต่อธุรกิจภาคประมงอย่างมาก ผู้ประกอบการจึงมีความจำเป็นจัดหาแรงงานด้วยวิธีต่าง ๆ ซึ่งเป็นช่องทางให้ขบวนการค้ามนุษย์เข้ามาแสวงหาประโยชน์จากแรงงาน ดังนั้นเพื่อเป็นการสร้างมาตรฐานคุณภาพชีวิตแรงงานสามารถดึงดูดแรงงานให้กลับเข้ามาทำงานในอาชีพนี้อีก รัฐควรมีการทบทวนปรับปรุงกฎหมายเพื่อขยายให้การคุ้มครองแรงงานภาคประมงทะเลให้ได้รับสิทธิประโยชน์และสวัสดิการที่เป็นธรรมเกี่ยวกับการค่าล่วงเวลาในการทำงาน ค่าทำงานในวันหยุด ค่าชดเชย เงินสะสมเงินสมทบ และจัดระบบควบคุมให้มีการหยุดงานประจำสัปดาห์ สามารถลาป่วยระหว่างการทำงานได้ ให้มีการจ่ายเงินค่าทำงานและค่าล่วงเวลาตามจริง ด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัย

ควรพิจารณาเพิ่มข้อกำหนดรายละเอียดการจัดสถานที่ในการทำงานบนเรือโดยเฉพาะให้มีความปลอดภัยเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพการทำงานบนเรือ จัดสถานที่อยู่อาศัยให้เป็นกิจจะลักษณะ โดยจัดให้มีห้องสุขา ห้องนอน ห้องรักษาพยาบาล การจัดเตรียมอาหารถูกสุขอนามัยและเพียงพอ เป็นต้น

3. มาตรการการดำเนินงานการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของประเทศไทย

จากการศึกษามาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของประเทศไทย ในปัจจุบัน พบว่ายังมีมาตรการดำเนินงานตามนโยบายและแผนระดับชาติ เรื่อง การป้องกัน ปราบปรามและแก้ไขปัญหาการค้าเด็กและหญิง ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีการจัดทำนโยบายและแผนระดับชาติเรื่องการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ตามกฎหมายการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ฉบับใหม่ขึ้น มีลักษณะการดำเนินงานในภาพรวมมากกว่าการแยกการดำเนินงานตามกลุ่มเป้าหมาย ยังไม่มีมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในแรงงานภาคประมงทะเลโดยเฉพาะ รวมทั้งไม่มีการสร้างกลไกจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ได้มีบทบาทหลักในการทำงานร่วมกันทั้งระหว่างหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ภาคีที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าวควรจะมีการสร้างความร่วมมือประสานการทำงานซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการทำงานแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ร่วมกัน และทบทวนเพื่อปรับปรุงบันทึกข้อตกลง ระเบียบ นโยบายและแผนระดับชาติที่เกี่ยวข้องให้มีความทันสมัย และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

4. แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์รูปแบบการบังคับใช้แรงงานประมงทะเล

จากการสังเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์ ปัญหา สาเหตุปัจจัยที่ทำให้เกิดการปัญหาการค้ามนุษย์รูปแบบการบังคับใช้แรงงานประมงทะเล ตลอดจนองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาได้แบ่งแนวทางการป้องกันและปราบปรามปัญหาการค้ามนุษย์รูปแบบการบังคับใช้แรงงานประมงทะเลออกเป็น 2 ส่วนคือ

1. แนวทางในการปราบปรามการค้ามนุษย์ในแรงงานภาคประมงทะเล
2. แนวทางในการป้องกันการค้ามนุษย์ในแรงงานภาคประมงทะเล

1. แนวทางในการปราบปรามการค้ามนุษย์ภาคประมงทะเล

เนื่องจากหลายปีที่ผ่านมาสถานการณ์การค้ามนุษย์ในกลุ่มแรงงานภาคประมงมีความรุนแรงและมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจทั้งยังส่งผลเสียต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทยเป็นอย่างมาก ปัญหาค้าแรงงานภาคประมงจึงควรจะได้การแก้ไขอย่างเร่งด่วน

1.1 การบังคับใช้กฎหมาย

1) สร้างกลไกการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองแรงงาน และกฎหมายการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ โดยจัดให้เจ้าหน้าที่ในพื้นที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ

2) จัดระบบการควบคุมการจดทะเบียนเรือ การขออนุญาตใช้เรือ เข้มงวดการแจ้งเรือ – เข้าออก

3) การแก้ไขปัญหาผู้ปฏิบัติงานบนเรือไม่มีเอกสารใบรับรองที่ถูกต้อง โดยพิจารณาลดขั้นตอนการดำเนินการขอเอกสาร ลดค่าใช้จ่ายในการนำลูกจ้างขึ้นทะเบียน และอื่น ๆ

4) จัดกำลังบุคลากรและเจ้าหน้าที่เข้าไปเข้มงวดกวดขันดูแลปัญหาอย่างต่อเนื่อง และเอาผิดทางวินัยโดยเด็ดขาดกับเจ้าหน้าที่ที่ใช้อำนาจโดยมิชอบ

1.2 การแก้ไขปัญหาด้านแรงงาน

1) การจัดหากำลังคนเข้าสู่แรงงานภาคประมง โดยการประสานงานกับกองทัพเรือเพื่อนำพลทหารเรือที่ปลดประจำการ และพลทหารที่สมัครใจให้เข้ามาอยู่ในภาคประมง จัดวันนัดพบแรงงานทุกเดือน

2) ผ่อนผันและขยายเวลาให้แรงงานต่างด้าวมีเวลาไปขึ้นทะเบียนแรงงานให้ถูกต้องตามกฎหมาย จัดโควตาการจ้างแรงงานต่างด้าวให้เพียงพอต่อความต้องการของแรงงานภาคประมง

3) ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายคุ้มครองแรงงานให้ขยายการคุ้มครองแรงงานในกิจการประมงทะเลที่มีแรงงานน้อยกว่า 20 คน และเรือประมงที่ออกทำการประมงเกิน 1 ปี ให้มีการคุ้มครองแรงงานภาคประมงทุกคน รวมทั้งไม่อนุญาตให้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานอาชีพแรงงานประมงทะเลเพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายคุ้มครองแรงงาน มาตรา 49 ที่ไม่อนุญาตให้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานเสี่ยงอันตราย

4) การนำร่องจัดทำหลักสูตรการพัฒนาการทำงานประมงทะเลนอกน่านน้ำเพื่อรองรับความต้องการบุคลากรในการทำประมง สำหรับกองเรือประมงไทยจะเข้าไปทำการประมงในทะเลนอกน่านน้ำ

5) การศึกษาพัฒนานำเทคโนโลยีมาใช้ทดแทนการใช้แรงงานคนในการทำ
ประมง

2. แนวทางในการป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์ในแรงงานภาคประมง

การกระตุ้นให้แรงงานมีความสนใจและต้องการกลับเข้ามาทำงานอาชีพประมง
อีกครั้ง เป็นการแก้ไขปัญหามาไม่ให้เกิดภาวะขาดแคลนแรงงาน โดยรัฐควรกำหนดมาตรฐานการ
ดำเนินชีวิตเพื่อเป็นการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับแรงงานภาคประมงทะเล

2.1 การสร้างมาตรฐานการคุ้มครองแรงงานภาคประมงทะเลเป็นการเฉพาะ

1) ดำเนินการตรวจแรงงาน ควบคุม ดูแลให้ลูกจ้างได้รับสิทธิประโยชน์ตามกฎหมาย
เกี่ยวกับชั่วโมงการทำงาน การกำหนดให้มีช่วงเวลาพักระหว่างการทำงาน ให้มีวันหยุด
พักผ่อนประจำสัปดาห์ และสามารถลาหยุดได้จริงในระหว่างทำงานบนเรือโดยได้รับค่าจ้าง

2) การจัดสวัสดิการลูกจ้าง โดยพิจารณาเพิ่มอัตราค่าจ้างในแรงงานภาค
ประมงให้เหมาะสมกับงานที่หนักและเสี่ยงอันตราย ให้มีการจ่ายเงินค่าล่วงเวลา และเงินค่า
ทำงานชดเชยในวันหยุดพักผ่อนประจำสัปดาห์ และหยุดชดเชยประจำปีเมื่อกลับเข้าฝั่ง

3) การจัดมาตรฐานด้านการดำเนินชีวิตในเรือเกี่ยวกับสภาพการดำเนินชีวิต
การจัดเตรียมเสบียงอาหารที่ถูกหลักอนามัยและเพียงพอ ให้มีการจัดยารักษาโรค เวชภัณฑ์ที่
จำเป็น ตลอดจนการอบรมการรักษาพยาบาลเบื้องต้นให้กับลูกจ้าง

4) สร้างมาตรฐานเรือเกี่ยวกับเรื่องสถานที่ทำงานบนเรือ ที่อยู่อาศัย ห้อง
สุขา ห้องพักผ่อนห้องพยาบาล รวมถึงการจัดเครื่องมือ อุปกรณ์ในการทำประมงที่ได้มาตรฐาน
เพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพชีวิตอาชีพแรงงานประมงทะเลให้เทียบเคียงกับคุณภาพชีวิต
แรงงานในโรงงาน และแรงงานจะไม่มองอาชีพนี้เป็นอาชีพที่เลวร้ายเหมือนปัจจุบัน

2.2 ป้องกันปัญหาด้านแรงงาน

1) ให้มีการอบรมให้ความรู้ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพการดำเนินชีวิตบนเรือ
สภาพการจ้าง สภาพการทำงาน อัตราค่าจ้าง และสวัสดิการ ให้แรงงานทราบก่อนตัดสินใจเข้า
ทำงานอาชีพประมงทะเล

2) การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับงานประมงทะเลในข้อมูลต่าง ๆ ทั้งใน
ด้านบวก เช่น นายจ้างที่ดีก็ยังมีอยู่ และด้านลบที่เกิดขึ้นจริงในภาคประมงทะเล

2.3 แก้ไขปัญหาด้านการดำเนินงานของภาครัฐ

1) ให้มีการจัดระบบฐานข้อมูลเรือและสมาชิกในเรือให้เป็นปัจจุบัน และ
สามารถเชื่อมโยงกันได้อย่างแท้จริงระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับข้อมูลแรงงานประมง

ทั้งหมดที่มีในกิจการประมง และข้อมูลความต้องการแรงงานและอื่น ๆ ระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงผู้ประกอบการธุรกิจการประมง เพื่อให้สามารถทราบข้อมูลและดำเนินการติดตามช่วยเหลือผู้เสียหายได้อย่างรวดเร็ว

2) การจัดสร้างระบบ มาตรการ กลไก ร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในควบคุมดูแลเพื่อให้ นายจ้างปฏิบัติตามกฎหมาย เช่น สำนักตรวจแรงงานจังหวัด สำนักงานตำรวจภูธร ด้านตรวจคนเข้าเมือง กองทัพเรือ กองบังคับการตำรวจน้ำ กรมประมง และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมการขนส่งพาณิชย์ กรมเจ้าท่า

ข้อเสนอแนะ

การบูรณาการด้านนโยบายและมาตรการการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาครัฐและเอกชน มอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในดำเนินการป้องกันและปราบปรามปัญหาการค้ามนุษย์ รูปแบบของแรงงานภาคประมงร่วมกันโดยมีกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นเจ้าภาพหลัก

ด้านการป้องกัน

1. จัดทำนโยบายและแผนระดับชาติ การทบทวนเพื่อปรับปรุงบันทึกข้อตกลงระเบียบ ข้อกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้มีความทันสมัย และสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามปัญหาการค้ามนุษย์ บรรลุผลสำเร็จ

2. การรณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพการดำเนินชีวิตบนเรือ สภาพการจ้าง สภาพการทำงาน อัตราค่าจ้าง และสวัสดิการ ให้แรงงานทราบก่อนเข้าทำงาน อาชีพประมงทะเล ให้ข้อมูลทั้งในด้านบวก เช่น นายจ้างที่ดีก็ยังมีอยู่ และด้านลบที่เกิดขึ้นจริงในภาคประมง

3. ทบทวนปรับปรุงแก้ไขกฎหมายคุ้มครองแรงงานให้ขยายการคุ้มครองแรงงานในกิจการประมงที่มีแรงงานน้อยกว่า 20 คน และเรือประมงที่ออกทำการประมงเกิน 1 ปี ให้มีการคุ้มครองแรงงานภาคประมงทุกคน รวมทั้งไม่อนุญาตให้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานอาชีพแรงงานประมงทะเลโดยเด็ดขาด เพื่อให้สอดคล้องกับการไม่อนุญาตให้เด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานเสี่ยงอันตราย

4) ออกระเบียบขยายให้การคุ้มครองแรงงานประมงทะเลเพิ่มเติมในส่วนที่มีสภาพการทำงานและสภาพการดำเนินชีวิตที่แตกต่างจากกิจการประเภทอื่น เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้กับแรงงานประมงทะเล

4.1 นำร่องการจัดสภาพเรือให้เหมาะกับการดำเนินชีวิตของแรงงาน จัดให้มีห้องนอน ห้องสุขา ห้องพยาบาลให้เป็นกิจจะลักษณะ ตรวจสอบให้มีการจัดอาหาร น้ำดื่มที่ถูกต้องอนามัยและเพียงพอต่อจำนวนแรงงาน ก่อนออกเรือ

4.2 ให้นายจ้างหรือผู้คุมเรือ กำหนดหลักเกณฑ์การทำงานที่แน่นอนเกี่ยวกับเรื่องเวลาการทำงาน เวลาพักผ่อน วันหยุด ให้แรงงานสลับกันเข้าทำงาน โดยให้เป็นตามกฎหมาย

4.3 ให้มีการจ่ายทำงานล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุดจริง

4.4 จัดให้มีเรือออกตรวจแรงงาน หรือมอบหมายให้ทหารเรือ ตำรวจน้ำ สามารถตรวจเรือได้ตลอดเวลา และสอบถามลูกจ้างบนเรือเกี่ยวกับสภาพการทำงาน สภาพความเป็นอยู่

ด้านการปราบปราม

1. การจัดทำฐานข้อมูลของลูกจ้าง นายจ้าง เจ้าของเรือ นายหน้า เป็นฐานข้อมูลกลาง เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูล และเพื่ออำนวยความสะดวกช่วยเหลือแรงงานและผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ และมีข้อมูลในการติดตามผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดี

2. การควบคุมเรือเข้า-ออก โดยจัดให้หน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์การสะพานปลา, สมาคมประมงท้องถิ่น, กรมเจ้าท่า, กองทัพเรือ, สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

3. มอบหมายให้สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ร่วมกันหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมการขนส่งทางน้ำในเขตพื้นที่ กรมเจ้าท่า การจัดเวรยามควบคุมตรวจตราเรือเข้า-ออก และเข้มงวดเกี่ยวกับการตรวจเอกสารของคนเรือ

4. เข้มงวดเกี่ยวกับการตรวจเอกสารของคนเรือ

5. เข้มงวดกับเรือที่ไม่มีใบอนุญาตใช้เรือและไม่ได้จดทะเบียนห้ามออกทำการประมงโดยเด็ดขาด

6. แก้ไขปัญหาการทำหนังสือคนประจำเรือ การจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ และให้หน่วยราชการเปิดให้ทำการในวันเสาร์

7. การติดตั้งระบบติดตามเรือ ระบบวิทยุในการติดตามเรือในระยะเขตการประมงในน่านน้ำ